

Az iskola-számítógép program

1981

A Művelődésügyi Minisztérium megkezdte a számítástechnikai oktatás hosszú távú programjának kidolgozását, amely célként tűzte ki az informatika-oktatás általános elterjesztését, és az ehhez szükséges technikai feltételek megteremtését. A program végrehajtására a Tudományszervezési és Technikai Intézet (TTI) kapott megbízást: állami megrendeléssel beszerezte a számítógépeket, majd szétosztotta az iskolák között.

Bevezették a középiskolákban a Technika tantárgyat, amelynek egyik célja a számítástechnikai ismeretek oktatása. Sok iskolában programozható zsebszámológépekkel kezdődött meg az oktatás.

1982

Januárban kiírták a pályázatot iskola-számítógépek szállítására. A zsűri a Híradástechnika Szövetkezet (HT) HT-1080Z számítógépét találta a legalkalmasabbnak a pályázó gépek közül. A TII ez alapján 820 gépet rendelt. Korábbi döntés alapján már 112 darab svéd gyártmányú ABC-80 számítógépet is rendeltek.

1983

A HT az év első felében leszállította a 820 darab HT-1080Z gépet, és megérkeztek az ABC-80 gépek is, így 932 számítógépet lehetett kiosztani:

- Az összes tanárképző egyetemen és főiskolán (ahol a leendő tanárok, számítástechnikai tanárok képzése folyik), 4-5 gépes labort alakítottak ki.
- Az ország minden középiskolája (gimnázium, szakközépiskola, szakmunkásképző intézete) kapott egy-egy gépet, hogy a tanulók szakkörök keretében megismerkedhessenek a számítógéppel (elsősorban alkalmazói szinten, az érdeklődők pedig BASIC nyelvű programozás keretében). A korábbiakban már gépekkel rendelkező és sikereket felmutató középiskolák több gépet is kaphattak.
- Gépeket kaptak az oktatást felügyelő és szervező intézmények, azaz az Országos Oktatástechnikai Központ, Országos Pedagógiai Intézet (OPI), fővárosi és megyei pedagógiai intézetek.
- Néhány szabadidő központ is kapott (esetleg csak kölcsönbe) gépeket.

A gépek kiosztása a nyár elejére befejeződött, így az 1983. szeptemberétől indított új tanévben már meg lehet kezdeni a gépek bemutatását, szakkörök szervezését. A középiskolák azzal a feltétellel vehették át a gépeket, hogy legalább két tanáruk részt vett egy néhány napos kiképző tanfolyamon (számítógép-kezelői ismeretek és BASIC nyelv oktatása). Ezeket a tanfolyamokat megyénként szervezték áprilisban és májusban.

A számítógép bevezetésének érdekében a TII 1983 tavaszán pályázatot írt ki oktatási programcsomagok készítésére. A cél a tananyaghoz kapcsolódó programok, demonstrációk kidolgozása volt. Törekedtek a programok és a dokumentációk egységes formai és tartalmi kidolgozására, és részletes dokumentációt követeltek meg (ez sokakat vissza is tántorított a pályázat beadásától). Az elbírálás során megfelelő programokat a TII megvette (5-20 ezer Ft értékben) és taneszközként forgalmazta.

Az oktatási programok pályázatának első fordulójára 47 program érkezett, ebből 37 ABC-80 és 10 HT-1080Z program. (ABC-80 gépek már korábban is kerültek a felsőfokú képzésbe és egyes középiskolákba is, így ezekre több volt a már kidolgozott program). A programok többsége a

matematika, a fizika, a kémia és az idegen nyelvek oktatásához kapcsolódott. A programok mintegy 70 százalékát elfogadták. A TII programkínálatáról rendszeresen jelentek meg listák a Mikroszámítógép Magazinban illetve később külön füzetek formájában is.

1984

Márciusban újabb gépek kerültek a középiskolákba, így egyre többen férhettek hozzá. Az Fővárosi Pedagógiai Intézet májusi leltára alapján például Budapest 143 középiskolájában a következő gépek voltak találhatóak:

- 245 db HT-1080Z,
- 12 db ABC-80,
- 6 db Commodore,
- 89 db Sinclair (ezeket az iskolák saját erőből vásárolták),
- 496 db programozható zsebszámológép.

Meglepő, hogy a felmérés szerint a tanulók 12 százalékának már volt személyi számítógépe, 78 százalékuknak pedig zsebszámológépe. A középiskolákban 403 szakkör működött (egy-egy iskolában több is, kezdő és haladó szinten), átlagosan 21 résztvevővel, ez mintegy 8000 diákot jelent, azaz a tanulók körülbelül 20 százalékát.

1985

A program kiterjesztéseként (nemcsak a középiskolások számára) megkezdődött a "számítástechnikai népoktatás". Az MTV Iskolatelevízió tv-sorozatot készített, a SZÁMALK előadókat biztosított és vizsgáztatott, az NJSZT mikro-klubokat szervezett. A 16 db 30 perces adásból álló TV-BASIC sorozat januártól került adásba, nagy volt a sikere. Megjelent a TV-BASIC könyv is. Több mint 6000-en jelentkeztek vizsgára (ebből kb. 4000-en le is vizsgáztak).

Bár a sikeres vizsgázók hivatalos bizonyítványt nem kaptak, a TV-BASIC oklevelet sok cégnél szakképesítésként is elfogadták.

1985-től a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság megszervezte a Nemes Tihamér Országos Középiskolai Számítástechnikai Versenyt. A verseny döntőjében HT-1080Z gépeken kellett programokat készíteni. A Középiskolai Matematikai Lapok számítástechnikai feladatsorozatot indított.

Az iskolánkénti átlagos gépszám 1985-ben már 3,9 volt (összesen 3668 gép), az eddigi szokásos vegyes összetételben. Az 1985/86-os tanévtől kezdve elkezdődött az általános iskolai kísérleti számítástechnikai program. Az OPI által irányított kísérletben résztvevő iskolák 8-10 Commodore C16-os gépet kaptak, továbbá 4-4 ilyen gép került a tanító- és tanárképző főiskolákba és ezek gyakorló iskoláiba. Ezen kívül sok iskola vásárolt saját erőből Primo gépeket. Az érdekelt iskolák 1-2 tanára rövid továbbképzésben részesült, a lehetséges alkalmazásokról egy 300 példát tartalmazó példatár készült. A TII programpályázatát kiterjesztették az alsó fokú oktatásra, a gépek köre a Commodore 64 és 16, a HT-1080Z valamint a Primo volt. A célkitűzés szerint az oktatás szakkörökön és fakultációban valósult meg.

Októberben a TII kiírta az újabb pályázatot általános- és középiskolák számítógéppel való ellátására. A minimális követelmények között szerepelt a ROM-ban lévő BASIC interpreter, 12, illetve 30 kB szabad RAM főtár, Centronics nyomtatóillesztés, magyar ékezetes karakterkészlet, négy színű kijelzés (a fekete-fehér mellett), 5 oktávás kétsatornás hanggenerálás, floppy meghajtó illesztés lehetősége. A pályázó gépek voltak: a Commodore 16, a Homelab-4, a HT-3080C, a Mikrodat (Apple II klón), a Pro Primo és a Videoton TVC.

1986

Márciusban kihirdették a második iskola-számítógép pályázat eredményét:

- Az általános iskolák részére megosztott első helyen a Commodore 16 (Piért/Novotrade, 8775 Ft) és a Videoton TV Computer 32kB (Videoton, 11000 Ft) végzett, harmadik lett a Pro Primo 16kB (Microkey, 13500 Ft).
- A középiskolák részére első három helyeztekként a Pro Primo 48kB (Microkey, 17000 Ft), a TV Computer 64kB (Videoton, 13000 Ft) és a HT-3080C (Híradástechnika Szövetkezet, 28000 Ft) gépeket ajánlották.

Az előző pályázattól eltérően a gépek beszerzése és szétosztása nem központilag, a TII által történt, hanem a megyék illetve iskolák maguk dönthették el, hogy a rendelkezésükre bocsátott pénzből – ami a vételárnak csak egy része volt –, melyik gépet vásárolják. Ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy a hivatalos rangsor ellenére a közben házi számítógépként nagy népszerűsége szert tett Commodore gyártmányú gépek lettek a favoritok, mindenki a Commodore 16-ra (amit 64kB-os bővítővel fejt meg a szállító), illetve az ezeket kiváltó Commodore Plus/4-re várt, ezekből 1987 elejéig mintegy 10 000 db került az iskolákba. A Videoton még sokáig futott – 1987-ben egy 5000 db-os VT TVC csomag került az iskolákba –, de a HT-3080C-re és a Pro Primora nem érkezett annyi megrendelés, amennyi a gyártást kifizetővé tette volna. Így ezekből a gépekből nem is indulhatott meg a sorozatgyártás. A HT-1080Z gépekből összesen 1861 került az iskolákba, és további 503 más oktatási intézményekbe.